

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551

www.hnb.hr

29. prosinca 2023.

Priopćenje o zadržavanju najavljene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku od 1,5 posto

Redovna tromjesečna procjena sistemskih rizika cikličke prirode upućuje na to da se financijski ciklus i dalje nalazi u zreloj fazi. Kreditiranje stanovništva ostalo je snažno, uz sve snažniji rast gotovinskih nenamjenskih kredita. Također, nastavila se i uzlazna faza tržišta stambenih nekretnina, iako na nešto nižim razinama prometa i uz naznake sporijeg rasta cijena. **Cikličke ranjivosti i dalje su povišene te Hrvatska narodna banka ocjenjuje da je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 1,5 posto najavljena u lipnju i nadalje primjerena potrebi očuvanja otpornosti bankovnog sustava na moguću materijalizaciju sistemskih rizika ili iznenadne šokove.** Relevantne informacije u skladu s člancima 119. i 123. Zakona o kreditnim institucijama objavljene su u nastavku teksta.

Pokazatelji kreditnog jaza specifičnog za Republiku Hrvatsku (Slika 1.) i kompozitnog indikatora cikličkoga sistemskog rizika (Slika 2.), koji sažima veći skup pokazatelja povezanih s kretanjem financijskog ciklusa, u drugom su tromjesečju 2023. ostali povišeni (Tablica 1.). Rast plasmana nefinancijskom privatnom sektoru pod utjecajem je snažnoga kreditiranja kućanstava čija se godišnja stopa promjene na osnovi transakcija u listopadu povećala na 8,6%, a istodobno su novi krediti poduzećima ostali prigušeni, pa se njihova godišnja stopa promjene, prethodno na osjetno višim razinama, usporila na 6,5%. Kreditiranju kućanstava znatno pridonosi ubrzanje rasta gotovinskih nenamjenskih kredita čija se godišnja stopa promjene u listopadu povećala za 9,5%, a istodobno se nastavio rast stambenoga kreditiranja po stabilnim stopama od oko 10%. Rast cijena stambenih nekretnina na godišnjoj razini i dalje je izrazito snažan te su one u drugom tromjesečju 2023. bile za 13,7% više nego u istom razdoblju prethodne godine, uvelike podržane posljednjim krugom državnog programa subvencioniranja stambenih kredita. Međutim, preliminarne procjene HNB-a upućuju na stabilizaciju razine cijena nekretnina u trećem tromjesečju i usporavanje njihova rasta na godišnjoj razini, što uz smanjivanje aktivnosti na tržištu tijekom posljednjih nekoliko tromjesečja naznačuje mogućnost skorog preokreta.

S obzirom na sve navedeno, HNB nastavlja provoditi makrobonitetnu politiku usmjerenu na očuvanje otpornosti bankovnog sustava. S tim u skladu najavljena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ostaje nepromijenjena na razini od 1,5 posto s početkom primjene od 30. lipnja 2024. HNB će u ulozi nadležnoga makrobonitetnog tijela nastaviti redovito pratiti razvoj cikličkih sistemskih rizika u svjetlu domaćih i globalnih gospodarskih i financijskih kretanja, kako bi po potrebi pravodobno prilagodio visinu stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala.

Tablica 1. Pokazatelji cikličkoga sistemskog rizika i povezane referentne stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za drugo tromjesečje 2023.

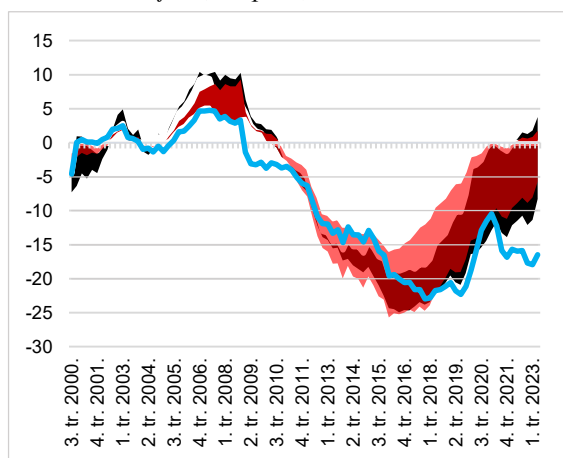
Pokazatelj	Vrijednost omjera/indikatora	Kreditni jaz (odstupanje od dugoročnog trenda)	Referentna stopa ZS-a (pck)
Standardizirani (bazelski) omjer kredita i BDP-a	63,3%	–16,5 p. b.	0%
Specifični omjer kredita i BDP-a (apsolutni jaz)	48,5% (uži) i 63,1% (širi)	–5,7 p. b. do 1,8 p. b.	0% do 1,15%
Specifični omjer kredita i BDP-a (relativni jaz)		–8,3% do 3,8%	0% do 1,02%
Kompozitni indikator	0,17 (62. percentil distribucije)	/	0,94% do 1,26%

Napomena: Vrijednosti specifičnog omjera razlikuju se ovisno o definiciji kredita (48,5% za užu definiciju kredita, koja uključuje samo kredite domaćih banaka, i 63,1% za širu definiciju). Razlike u vrijednosti jaza proizlaze iz različitih definicija jaza (apsolutni se računa kao razlika, a relativni kao omjer ovih varijabla: omjera kredita i BDP-a te njegova trenda) i ocijenjenih vrijednosti statističkih trendova.

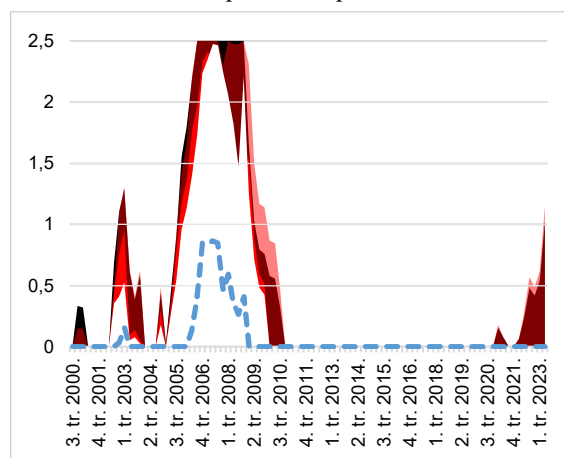
Izvor: HNB

Slika 1. Raspon pokazatelja kreditnog jaza i pripadajućih referentnih stopa ZS-a (pck)

1.a. Kreditni jaz (% i p. b.)

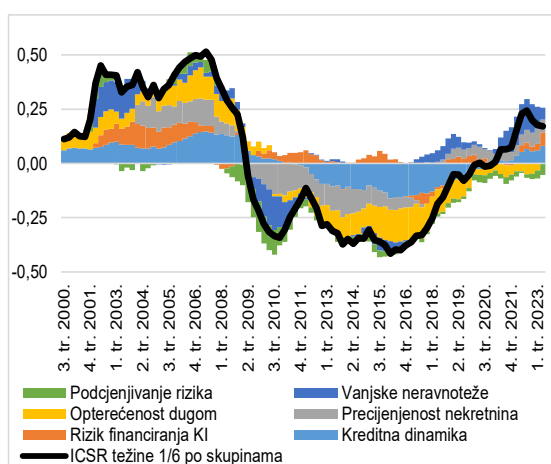
1.b. Referentne stope ZS-a (pck)

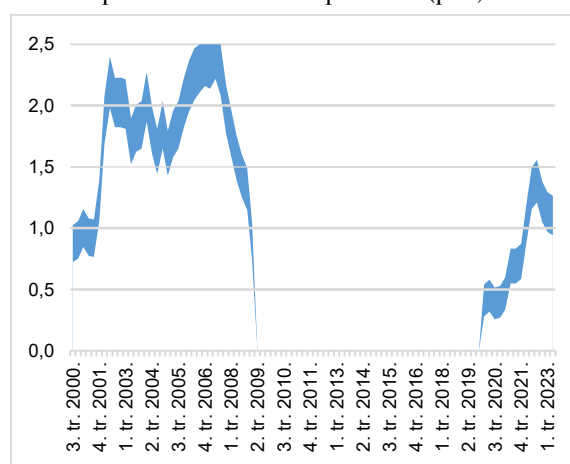
Napomena: Lijevo su prikazani bazelski jaz (plava krivulja) i raspon vrijednosti 12 kreditnih jazova koji za Republiku Hrvatsku bolje ispunjavaju signalnu funkciju u odnosu na bazelski jaz. Crveno osjenčana područja označuju raspon apsolutnih jazova, a crno osjenčano odnosi se na relativne jazove. Desno je prikazan raspon visine stopa ZS-a (pck) kalibriran na temelju jazova s lijevog panela. Plava iscrtkana krivulja odnosi se na kalibraciju na temelju bazelskog jaza s lijevog panela. Podrobniji podaci o metodologiji primijenjenoj u procjeni kreditnih jazova prikazani su u [Okviru 2](#). Unaprjeđenje metodologije utvrđivanja i kalibracije protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala u Republici Hrvatskoj, Makroprudencijalna dijagnostika br. 16.

Slika 2. Kompozitni indikator cikličkoga sistemskog rizika (ICSR) i pripadajući raspon referentnih stopa ZS-a (pck)

2.a. Sastav i dinamika ICSR-a

2.b. Raspon kalibriranih stopa ZS-a (pck)

Napomena: Kratica KI odnosi se na kreditne institucije. Donja granica za kalibraciju stope ZS-a (pck) odabrana je tako da stopa postane pozitivna prije nego što pokazatelji uključeni u izračun ICSR-a (Slika 2.a.) dosegnu medijalnu razinu, dok je gornja granica određena najvišim percentilima distribucije ICSR-a.

Izvor: HNB